Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע „צייטונג" קאנן מאן יעדען טאג פּרענומערירען אונד דער פּרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפּפֿאנג דעס ערסטען בלאַטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט זיך אין פּעסט אלט-גאססע נר׳ 1, וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע פּעסטער צייטונג

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דרייאמאל וועכענטליך (מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פֿרייטאג.) אונד קאָסטעט

פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנצייעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלבייעהריג 5 " "
פֿירטעליאהריג 2 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.

פֿיר׳ס אויסלאנד
גאנצייעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלבייעהריג 5 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.
פֿירטעליאהריג 2 " " 75 " "

Nr. 129, אכטער יאהרגאנג — פּעסט, פֿרייטאג כג חשון ה.ת'ר'ל'ז'. — Pest, den 10. November 1876.

דיא קאָנפֿערענץ.

נאָך איממער ווירד יעטצט איבער דיא בעצייכנונג דער דעמארקאציאָנס-ליניע אויף דעם קריעגס-שויא-פּלאטצע, וויא איך איבער דיא איינבערופֿונג איינער קאָנפֿערענץ דער אייראָפּעאישען מעכטע פּאָליטיזירט אונד דעבאטטירט. רוסלאנד פֿערלאנגט נאָך איממער, דאס זיך דיא טירקען אן יענע שטעללונגען צוריקציעהען זאָללען, אין דענען זיא נאָך אם 27-טען אָקטאָבער שטאנדען, אן יענעם טאגע דער וואפֿפֿענשטיללשטאנד אבגעשלאָססען ווערדען זאָללען, אונד דיא טירקען ווערען אלזאָ אונגערעכטער ווייזע ביז דיוניס אונד אלעקסינאַץ פֿאָרגעדרונגען. רוסלאנד וויל היעמיט ניכט צוגעבען, דאס דיעזע סערבישען אָרטשאפֿטען פֿאָן דען טירקען פֿיר פֿאָללע צוויא מאָנאטע בעזעטצט אונד פֿערוויסטעט ווערדען זאָללען. — אויף דיעזע אונגערעכטע רוסישע פֿאָרדערונג וויל דיא טירקייא דורכאויס ניכט איינגעהען, אונד איך דיא איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע שטעהען אין דיעזער בעציעהונג אויף זייטע דער טירקייא. — אללענפֿאללס ערזיעהט מאן היעראויס, דאס דיא שטרייטיגקייטען וועגען פֿעסטזעטצונג דער דעמארקאציאָנס-ליניע נאָך איממער ניכט צו ענדע זינד.

דיא מייסטען שטרייטיגקייטען ווירד אבער ערסט דיא „קאָנפֿערענץ" פֿעראורזאכען. נאָך ווייס מאן ניכט, אויף וועלכע ארט אונד וויזע, אויף וועלכע גרונד-לאגע, אונד אין וועלכעם אָרטע דיא קאָנפֿערענץ צוזאממענטרעטען זאָלל.

ענגלאנד האט פֿאָלגענדען קאָנפֿערענץ-פּלאַן געמאכט: 1) זאָלל נור קאָנסטאנטינאָפּעל דער אָרט דער קאָנפֿערענץ זיין, 2) אין דיעזער קאָנפֿערענץ זאָללען אללע אייראָפּעאישען מעכטע אונד איך דיא טירקייא יע 2 דעפּוטירטע האבען. 3) דיא גרונד-לאגען דער קאָנפֿערענץ-בעראטהונגען מיססען זיין: ערסטענס דאס דיא טירקייא אין איהרער ביזהעריגען גראָססע אָהנע יעדע פֿערקליינערונג בלייבען מוס. צווייטענס דאס אללע מעכטע דיא ערקלערונג אבגעבען מיססען, דאס זיא ניכט איינמאל איינען קליינען טהייל דער טירקייא ערָאָבערן וואָללען, אונד איך ניכט אין האנדעלס-אנגעלעגענהייטען היער בעזאָנדערע בעפֿאָרצוגונגען אנשטרעבען — אונד דריטטענס, דאס שאָן אים פֿאָראויס איין פּלאַן צור וויעדערהערשטעללונג דעס פֿריעדענס אין דער גאנצען טירקייא פֿאָרגעלעגט ווערדען מוס.

צו דיעזעם ענגלישען קאָנפֿערענץ-פֿאָרשלאג זינד בערייטס געגען-פֿאָרשלעגע פֿאָן זייטע רוסלאנדס געמאכט וואָרדען. דיא טירקייא ווערדע דיעזע פֿאָרשלעגע ערסט דאנן בעאנטוואָרטען, ווען דיא מיינונגען דער איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע בעקאנט זיין ווערדען. דיא אנטוואָרט רוסלאנדס ווירד נאָך לאנגע אויף זיך וואַרטען לאססען, דא דער רוסישע קאיזער ערסט נעכסטען מאָנטאג פֿאָן ליוואדיא אין פּעטערסבורג איינטרעפֿפֿען ווירד. וויא עס היסט, ווירד רוסלאנד פֿאָרלייפֿיג זעהר בעדייטענדע פֿערבעססערונגען אונד איינע אויסגעדעהנטע זעלבסט-פֿערוואלטונג פֿיר באָסניען, בולגאריען אונד דיא הערצעגאָווינא פֿאָרדערן. —

וויא מאן געסטערן דעם „פּעסטער ללאָיד" טעלעגראפֿירטע, האבען רוסלאנד אונד דיא טירקייא דען ענגלישען קאָנפֿערענץ-פֿאָרשלאג בערייטס אנגענאָממען. פֿאָר דער קאָנפֿערענץ ווירד אבער ערסט איינע בעראטהונג דער אויסווערטיגען געזאנדטען אין קאָנסטאנטינאָפּעל שטאטטפֿינדען.

אים געסטריגען אבענד-בלאַטטע דעס „פּעסטער ללאָיד" לעזען וויר פֿאָלגענדע מיטטהיילונג: אן דעם באלדיגען צוזאממענטריטט דער קאָנפֿערענץ אויף גרונד דעס ענגלישען פֿאָרשלאגעס איזט ניכט מעהר צו צווייפֿעלן. רוסלאנד האט צו דעם ענגלישען קאָנפֿערענץ-פֿאָרשלאג נאָך קיינען געגען-פֿאָרשלאג געמאכט. אים גראָססען אונד אללגעמיינען האט מאן געגען דען ענגלישען קאָנפֿערענץ-פֿאָרשלאג וועניג איינצווענדען, אבער ביי דען איינצעלהייטען דעסזעלבען קאנן עס צו גראָססען שטרייטיגקייטען קאָממען. יא, פֿיעלע צווייפֿעלן זאָגאר דאראן, דאס עס אין דיעזער קאָנפֿערענץ צו איינעם פֿריעדליכען פֿערגלייכע קאָממען ווערדע. דיא טירקייא ווייס דאס אונד לאַססט זיך דאהער אין איהרען גראָססען קריעגס-ריסטונגען ניכט שטאָרען. דיא טירקייא וויל איינע ארמעע פֿאָן 400000 מאנן צוזאממענברינגען. — רוסלאנד ריסטעט עבענפֿאללס אין בעדייטענדעם מאסע, אונד זאָ ווערדען וויר וויעדער דאס שוישפּיעל זעהען, וויא צוויא ביז אן דיא צעהנע בעוואפֿפֿנעטע געגנער אן דען קאָנפֿערענץ-טיש טרעטען.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אין שטייער-אנגעלעגענהייטען.) דיא האָהען שטייערן בילדען געוויס אן אונד פֿיר זיך איינען גראָססען דרוק. דיעזער דרוק ווירדע פֿיעללייכט ניכט זאָ פֿיהלבאר געוועזען זיין, ווען יעדער רעכטצייטיג געוואוסט העטטע, וויא פֿיעל שטייערן ער צו צאהלען האבע. ער ווירדע זיך אין דיעזעם פֿאללע דיא זאַכע זאָ איינריכטען, דאס ער אין „קליינען ראטען" זיינע שטייערן צאהלען קאָננטע. אללעין אין אונגארן גינג עס ביי דען שטייער-אֶמטערן זאָ שלעכט צו, דאס מאן געוועהנליך ערסט אים לעטצטען קוואַרטאל ערפֿאהרען קאָננטע, וויא פֿיעל שטייערן מאן פֿיר דאס לויפֿענדע יאהר צו צאהלען האבע. דא וואַר עס אללערדינגס זעהר דריקענד, אויף איינמאל דיא שטייער פֿיר'ס גאנצע יאהר צו ענטריכטען. דעסהאלב הייפֿטען זיך דענן אויך דיא פֿיעלען עקסעקוציאָנען. דיעזעם איבעל אבצוהעלפֿען, האט פֿינאנץ-מיניסטער סעלל איינע פֿעראָרדנונג ערלאַססען, דאס אין צוקונפֿט דיא שטייער-אֶמטער מיט איהרען ארבייטען ביז מערץ פֿערטיג זיין מיססען, דאמיט אים אפּריל יעדער בירגער פֿערשטענדיגט ווערדען קאנן, וויא פֿיעל שטייער ער פֿיר דאס לויפֿענדע יאהר צו צאהלען האבע. דיעזע איינריכטונג האט איינען דאָפּפּעלטען ווערטה. ערסטענס פֿיר דיא שטייער-צאהלער, דא זעלבע, ווען זיא שאָן אים מאָנאט אפּריל דיא סוממע איהרער יאהרעס-שטייער קעננען, זיך געוויס בעשטרעבען ווערדען, איהרע דיעסבעציגליכע שולד „קליינווייזע" צו טילגען. אבער אויך דער שטאאט ווירד היעפֿאָן איינען בעדייטענדען נוטצען שעפּפֿען, וויל ביזהער דיא בירגער געוועהנליך ערסט אים לעטצטען קוואַרטאלע פֿאָן דער האָהע איהרער שטייער פֿערשטענדיגט וואורדען אונד פֿריהער איך ניכטס צאהלטען, זאָ מוסטע דער שטאאט דיא ערסטען דריא קוואַרטאלע איממער פֿאָן איינער אנלייהע לעבען, וואָפֿיר ער דאָך טהייערע פּראָצענטען צאהלען מוסטע. ווערדען אבער דיא בירגער שאָן אים מאָנאטע אפּריל פֿאָן דער האָהע איהרער שטייער פֿערשטענדיגט, זאָ בעגיננט איך אלסבאלד דיא איינצאהלונג. דער שטאאט ווירד דאהער האָכסטענס נאָך פֿיר דאס ערסטע קוואַרטאל (יענער—מערץ) גענאָטהיגט זיין, מיט אויסגעליעהענעם געלדע צו ווירטהשאפֿטען, וועהרענד דערזעלבע דיא אנדערען דריא קוואַרטאלע פֿאָן דען רעגעלמעסיג איינלויפֿענדען שטייער-געלדערן ווירד לעבען קאָננען. דא דער שטאאט אין דיעזען דריא קוואַרטאלען דיא שטייערן פֿיר פֿ י ע ר קוואַרטאלע איינהעבט, זאָ ווירד איהם נאטירליך איינע סוממע איבריג בלייבען, וועלכע פֿיר דאס קוואַרטאל דעס נעכסטען יאהרעס אויסרייכט. זאָ ווירד דער שטאאט באלד אין דיא לאגע קאָממען, איך אים ערסטען קוואַרטאל פֿאָן דען אייגענען שטייער-געלדערן לעבען צו קאָננען. דאס דיעס וויעדער איך דען שטייערצאהלערן צו גוטע קאָממט, איזט זעהר נאטירליך. דענן ווענן דער שטאאט פֿאָן פֿרעמדעם געלדע ווירטהשאפֿטען מוס, זאָ מיססען יאָ דיא פּראָצענטען וויעדער אויס דען טאשען דער שטייער-צאהלער געפּרעסט ווערדען.

* (גענעראל קלאפּקא אין קאָנסטאנטינאָפּעל.) אם 4-טען דיעזעס פֿערזאממעלטען זיך מעהרערע טויזענד סאָפֿטאס (טירקישע שטודענטען) אין קאָנסטאנטינאָפּעל, אום דעם דאָרט וויילענדען אונגארישען גענעראל קלאפּקא איינען פֿאקעל-צוג צו ברינגען. עס ערגינג אבער דער שטודענטענשאפֿט אין קאָנסטאנטינאָפּעל ניכט בעססער, אלס דען פּעסטער שטודענטען. דיא פּאָליצייא אונטערזאגטע איך דאָרט דיא דארברינגונג איינעס פֿאקעל-צוגעס אויפֿ'ס שטרענגסטע. דיא שטודענטען פֿאסטען אין פֿאָלגע דעססען דען ענטשלוס, דעם גענעראל קלאפּקא איינע דאנקעס-אדרעססע צו איבערריכען פֿיר דיא פֿריינדליכע געזיננונג, דיא מאן אין אונגארן פֿיר דיא טירקייא העגט. אין דיעזער אדרעססע ווירד איך בעטאָנט, דאס טירקען אונד אונגארן, דיא דאָך ביידע אויס אזיען שטאממען, נאהע פֿערוואנדט זינד. איבערדיעס ווירד געמעלדעט, דאס קלאפּקא זעהר הייפֿיג מיט טירקישען מיניסטערן אונטערהאנדעלט. עס איזט בעשטיממט, דאס פֿיר דען פֿאלל איינעס רוסיש-טירקישען קריעגעס גענעראל קלאפּקא אין דען טירקישען דיענסט טריטט אונד איין קאָממאנדאָ איבערניממט. — — איינע דעפּעשע אויס קאָנסטאנטינאָפּעל פֿאָם 8-טען דיעזעס מעלדעט: הייטע וואורדע דעם גענעראל קלאפּקא איינע דאנק-אדרעססע איבעררייכט, וועלכע איינגענטליך אן דיא גאנצע אונגארישע נאציאָן געריכטעט איזט. מעהרערע טויזענד שטודענטען אומרינגטען דיא וואָהנונג דעס אונגארישען גענעראלס. דיא לופֿט ערשיטטערטע פֿאָן דען פֿריידיגען „האָכ'ס", וועלכע צו עהרען דער אונגארישען נאציאָן דארגעבראכט וואורדען. איינע אויס דרייסיג מיטגליעדערן בעשטעהענדע דעפּוטאציאָן דער געאכטעטסטען בירגער קאָנסטאנטינאָפּעלס דריקטע דעם גענעראל איהרען דאנק אויס, פֿיר דיא פֿריינדשאפֿטליכען בעווייזע, וועלכע דיא אונגארישע נאציאָן אין לעטצטערער צייט דען טירקען געגעניבער געליעפֿערט. דיא פּאָליצייא פֿערהיעלט זיך היעבייא רוהיג. — העטטע דיעזעס אין דער וואָהנונג דעס עסטערייך-אונגארישען געזאנדטען שטאטטגעפֿונדען, דא ווירדע דיא פּאָליצייא היעצו קוים געשוויגען האבען. אללעין גענעראל קלאפּקא פֿערוויילט יאָ נור אלס פּריוואט-מאנן אין קאָנסטאנ-

די איינזענבאהנען קאָננען בינגען 8 טאגען נאך יעדעם בעליעבינגען פונקטע 250,000 מאנן נעבסט פפערדען אונד געוועהרען בעפֿאָרדערן. אין רע-זערווע בעפינדען זיך מעהר אלס ½ מילליאָן הינ-טערלאדער-געוועהרע. פולווער איזט אין גראָסען מאסען אנגעהייפֿט אונד ווירדע זעלבסט פיר איי-נען מעהרמאָנאטליכען קריעג אויסרייכען. איברי-גענס זינד דיא פולווער-פֿאבריקען אין דער ווייזע איינגעריכטעט, דאס זיא נאָטהיגענפֿאללס דאָפפעלט זאָ פֿיעל פולווער פראָדוציערען קאָננען, אלס דיעס ביזהער געשעהען. דיא סאָלדאטען זינד שלאג-פֿערטיג. איין גראָסער טהייל דער ארמעע איזט אין שאנצען-בויא, בריקען-שלאג, שנעללער הער-שטעללונג פֿאָן אייזענבאהנען אונד דערגלייכען ארבייטען, דיא אים פֿאללע איינעס קריעגעס נאָט-היג זינד, טרעפֿפֿליך איינגעאיבט. אויך דיא אונ-גארישע האָנוועד-ארמעע בעפינדעט זיך אים בעס-טען צושטאנדע. דיא וואפֿפֿען-איבונגען, דיא זיא היער אים פֿעראיינע מיט דער געמיינזאמען ארמעע אבגעהאלטען, האבען צו איהרער קריעגס-טיכטיג-קייט זעהר פֿיעל בייגעטראגען. אויך דיא עסטער-רייכישע לאנד-וועהר איזט פיר דיא קריעג-פיהרונג פֿאללקאָממען אויסגעבילדעט. מיט איינעם וואָרטע: זאָללטע אין נעכסטער צייט איין רוסיש-טירקישער קריעג ווירקליך צום אויסברוכע געלאנגען, דא ווירד אונזערע מאָנארכיע ניכט „אונפֿאָרבערייטעט" זיין. זיא ווירד, ווען דיא נאָטהווענדיגקייט עס ערפֿאָר-דערט, אויך דיא מאכט איהרער וואפֿפֿען צייגען קאָננען." זאָ ווייט דער בעריכט דעס קריעגס-מיניס-טערס. דער מאנן איזט געוויס פֿאָן דער ריכטיגקייט זיינער אנגאבען פֿאללקאָממען איבערצייגט, דא ער יא היעפֿיר דיא פֿעראנטוואָרטליכקייט האט.

*(איינע פולווער-מיהלע אין דיא לופֿט געשפרענגט.) אם 3-טען דיעזעס, נאכמיטטאג צווישען 1 אונד 2 אוהר, ווארדע דיא שטאדט קאשויא פֿאָן איינעם פֿירכט-בארען דאָננערשלאג ערשיטטערט. מאן גלויבטע, איין פלאטצליכעס ערד-ציטטערן וועדע דיא גאנ-צע שטאדט אויף איינמאל פֿערניכטען. נאך איינינען סעקונדען יעדאָך האָרטע מאן דאס געלייטע דער פייער-גלאָקען. דאס ערד-בעבען ריהרטע נעמליך דאהער, דאס דיא דאָרטיגע פולווער-מיהלע אין דיא לופֿט געפֿלאָגען, וואָדורך דיא אומשטעהענדען געביידע אין פֿלאממען געזעטצט וואורדען. עס וואר איין אויסעראָרדענטליכעס גליק, דאס דיא פייערוועהר-מאנשאפֿפֿט גלייך צור אונטערדריקונג דעס בראנדעס ערשיענען איזט. מיט וואהרער טאָדעס-פֿעראכטונג קעמפפֿטען דיעזע מוטהיגען לייטע געגען דיא פייער-פֿלאממען, אבגלייך יעדע אננעהערונג צור פולווער-מיהלע מיט דער גראָס-טען געפֿאהר פֿערבונדען וואר. ריכטיג וואורדע אין טהייל דער פולווער-מיהלע נעבסט דען מא-גאצינען, אין וועלכען גראָסע מאסען פֿאָן פולווער אנגעהייפֿט וואָרען, גליקליך געראטטעט. אבער דער אנבליק וואר איין יאממערפֿאָללער, דא דיא נעכסטע אומגעבונג דער פולווער-מיהלע איינע שרעקליכע פֿערוויסטונג ערליטט. דיא פֿעלדער אונד גאָרטען וואָרען מיט שטיינען, האָלצ-שטיקען אונד מענשען-גליעדערן בעדעקט. איינצעלנע הענ-דע, פיסע, קאָפפֿע אונד זאָנסטיגע קאָרפער-טהיילע דער פֿעראונגליקטען ארבייטער, דיא גראָסטענ-טהיילס פֿאמיליען-פֿאַטער וואָרען, לאגען אומהער. נון דיעזע געביינע וואורדען שפעטער נאטירליך איינגעזאממעלט אונד בעגראבען: אללײן דען הינטערבליעבענען וויטווען זאמט קינדערן איזט היעמיט געוויס נאָך וועניג געהאָלפֿען. מערקווירדיג איזט עס, דאס דיעזע פולווער-מיהלע זייט 20 יאה-רען שאָן צום פֿירטען מאלע אין דיא לופֿט גע-געשפרענגט ווירד. מאן זאָללטע אלזאָ דאָך נאכ-דענקען, וויא דא איינענטליך דער פֿעהלער שטעקט! —

*(קארדינאל אנטאָנעללי איזט געשטאָרבען.) פיר דיאיעניגען, דיא זיך זייט לענגערער צייט מיט פאָליטיק בעפֿאס-סען, איזט קארדינאל אנטאָנעללי קיינע אונבעקאננ-טע פערזאָנליכקייט. אנטאָנעללי וואר דער זאָהן איינעס געמיינען הירטען — אונד דאָך האט ער עס דורך זיין שטודיאום זאָ וייט געבראכט, דאס ער שאָן צו זיינעם פֿירציגסטען יאהרע פֿאָם פאפסט פיאוס צום קארדינאל אונד מיניסטער ערנאננט ווארדע. דיעזער אנטאָנעללי איזט נון אם 6-טען נאָוועמבער אין זיינעם זיעבציגסטען לעבענס-יאהרע געשטאָרבען. אנטאָנעללי וואר איין עכטער יעזו-איטישער, שלויער אונד „אויסגעשפיטצטער" שטאאטס-מאנן. ער וואר איינער דער גראָסטען יודען-פיינדע, אונד זיין בעשטרעבען וואר אימטער, ניר דעם פאפסטע דיא וועלטהערשאפֿט צו פֿער-שאפֿפֿען. אלס מאן איינסט אין ראָם דען יודען-קנאבען מאָרטארא געוואלטזאם טויפֿטע, דא וואר עס אויך אנטאָנעללי, וועלכער דען געוואלטזאם געטויפֿטען קנאבען זיינען עלטערן דורכאוס ניכט הערויסגעבען וואָללטע.

*(דיא הייעריגע אססענטירונג.) דיא מילי-טער-פפֿליכטיגען, אונד צוואר דיא, וועלכע אין דען יאהרען 1857, 1856 אונד 1855 געבאָרען זינד, ווער-דען דורך איינען רעגיערונגס-ערלאסס אויפֿמערק-זאם געמאכט, זיך אים לויפֿע דיעזעס מאָנאטעס אין דען בעטרעפֿפֿענדען אָמטערן צו מעלדען, ווידרי-גענפֿאללעס דיאועלבען נאך דעם וועהרגעזעטצע בעשטראפֿט ווערדען. וועגען מעלדונג דער מילי-טער-פפֿליכטיגען ווערדען אויך קאָנסקריפציאָנס-באָגען אין דיא הייזער געשיקט.

נאכטראג.

אים ווייטערן פֿערלויפֿע זיינער רעדע זאגטע גרייטער: „מיינע העררען! דיא נאציאָנאלי-טעטען-אידעע, דיא נאפאָלעאָן אנרעגטע, ראַבט זיך יעטצט. איטאליען זוכטע נאך איינינונג, דייטש-לאנד זוכטע נאך איינינונג אונד יעטצט זוכען דיא זיד-סלאווען נאך איינעם פֿעראייניגטען זיד-סלא-ווישען קאָניגרייכע. דיא טירקייא קאנן איהר פֿער-שפרעכען וועגען דער עמאנציפאציאָן דער קא-טהאָליקען ניכט האלטען, וייל איהר דאס איהרע רעליגיאָן פֿערביעטעט — אונד דא נון דיא טירקען פֿראָמם זינד אונד געגען איהרע רעליגיאָן ניכטס טהון, זאָ מיססען וויר קאטהאָליקען אין דער טיר-קייא פיר אונזערע בעדרענגטען גלויבענס-גענאָס-סען עטוואס טהון. — איך קאנן גאר ניכט בעגריי-פֿען, ווארום וויר עסטערייכער אונס ניכט ריהרען וואָללען? אללע שטאאטען פֿערגראָסערן זיך, רוס-לאנד האט בערייטס דען אכטען טהייל דער ערדע אונטער זיינער הערשאפֿט, אונד נור וויר זאגען: וויר האבען גענוג!

נאך גרייטער שפראך נאך הערבסט, דער זיינע רעדע מיט דען וואָרטען שלאָס: „מאָגע עס אונזערעם מאָנארכען געלינגען, דען פֿאָלקערן דאסיעניגע צו ערהאלטען, וואס זיא אם נאָטהיגס-טען ברויכען, נעמליך דען פֿריעדען!"

געשעפֿטסבעריכט

פעסטער פרייזע

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען ווארדע נעסטען פיעל צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר גוט. פערקויפט ווארדען 12000 מעטצער.

ווייצען, טהייס 300 מעטערצער. 79 קילאָגראמם 12 גולד. — ק. — — 100 מעטערצער. 79₂ קילאָגראמם 11·92 גולדען. — — 300 מעטער-צער, 79 קילאָ 11,92 גולדען. 100 מעטערצער, 79₂ קילאָ 11,70 גול. 200 מעטער-צער, 78₈ קילאָ 11,75 גולדען. 200 מעטערצער, 78₁ קילא 11,85 גולד. — — 100 מעטערצער, 78₇ קילאָגראמם 11,77 גולדען. 100 מעטערצער, 77₈ קילאָ 11,80 גולדען אללעס פער דרייא מאָנאטע.

קוקורוץ 400 מעטער-צער. 4.50 גולדען פער קאססא. —

נערסטע פוטטער 6,25—5,70 גולד.

האפער 7,32 גולד.

ווייצען פער פריה-יאהר 11,40—11,35 גולד.

קארן פער פריה-יאהר 9.55—9,65 גולדען.

קוקורוץ פער מאי - יוני 6,32 — 6,36 גולדען.

האפער פער פריה-יאהר 7,85—7,93 גולד.

וויענער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויפ-טריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 6-טען ד. מ. בעטרוג 3854 שטיק. דאפֿאָן וואָרען: 2072 אונגארישע, 1347 פאָלנישע אונד 435 דייטשע. — דאס געשעפט וואר שוואך, דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק: אונגארישע מאסט-אָכסען 56 — 61 גולד., פאָלנישע 53—58½ גולד. דייטשע 51—60 גולדען. —

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר ברי"ו רייז.

קורז-טאבעללע פֿאָם 7. נאָוועמבער

ק. פל.	לאזע.	ק. פל.	געלד-קורז
15 25	יאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען.	105 60	זילבער-אגיא
32	סט. גענאָיס " " 40	5 88	דוקאטען
18 75	סטאניסלויער " " 20		עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען נאפֿאָ-לעאָנסשטיק (20 פראנקס)
118 —	טריעסטער " " 100	9 86	
58 —	דעטטא " " 50	9 85	נאפאלעאָנדאָר
22 75	וואלדשטיין " " 20	60 70	דייטשע רייכסבאנקנאָטען
26 75	ווינדישגרעצער " " 20	12 12	20 מארקשטיקע
72 75	אונגארישע פרעמיענלאזע צו 100 גולד.	1 58	פאפיער רובעל
72 50	דעטטא צו 50 גולדען		
94 50	וויענער לאזע		

ק. פל.	לאזע.
250 —	1839-ער ראטשילד-לאזע גאנצע
255 —	דעטטא פינפטעל
105 —	1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאזע
110 50	1860-ער " גאנצע
117 —	דעטטא " פינפטעל
132 —	1864-ער לאזע צו 100 גולדען
131 50	דעטטא " 50
21 25	כאמא רעגולירונגס[illegible]
13 50	[illegible]-לאזע
150 —	קרעדיט-לאזע
29 25	קלארי-לאזע צו 40 גולדען
92 —	דאנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאזע
17 50	אינזבריקער לאזע
14 —	[illegible] צו 10 גולדען
14 —	קראקויער " 20
29 —	אָפנער " 40
28 —	פאלפי " 40
13 40	[illegible] " 10
38 75	סאלם-לאזע " 40

ק. פל.	יערטה-פאפיערע.
75 —	אונגארישע גרונדענטלאסטונגען
75 —	טעמעשוואר-באנאטער
74 25	זיבענבירגישע
85 60	גאליציע
83 —	בוקאווינער
97 25	אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען
71 50	ווינצערגוט-אבלאזונגס-אבליגאציאנען
85 25	פאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט
78 25	דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פערצענט
81 —	דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פער-צענט
—	דעטטא צו 6 פערצענט
84 75	דער [illegible] באדענקרעדיט-באנק

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פער 100 קילאגר.	קוואליטעט פער העקטאל.	פרוכטע		פער 100 קילאגר.	קוואליטעט פער העקטאל.	פרוכטע	
9.25—9.15	72	קארן		—.——.—	—	נייער באנאטער	ווייצען
7.90—6.40	62	נערסטע מאלץ		—.——.—	—	"	"
6 20—5,70	62	נערסטע פוטטער		—.——.—	—	"	"
7 40—7 20	41	האפער		—.——.—	—	"	"
.—.—		קוקורוץ באנאטער		—.——.—	—	"	"
4 80—4 85	73	אנדערער		—.——.	—	"	"
4 90—4 75		הירזע		—.——.—	—	"	"
11.35	פער פריה-יאהר	ווייצען	טערמינע	10.35—10 55	74·6	טהייס	"
—.—				10 65—10 85	75·5	"	"
9,55	פריהיאהר	קארן		11 ——11 10	76·4	"	"
6 32—		קוקורוץ		11.25—11 35	77·3	"	"
——		נערסטע		11 40—11 50	78·3	"	"
7 85—	פריהיאהר	האפער		11 60—11.70	79·2	"	"
.——		"		11.75—11 85	80·1	"	"
—.—		רעפס		9 85—10.—	74·6	פעסטער באדען	"

פאר 100 קילאגר.

ק. פל.	באללען-מעהל
24 50	נומער 0
23 50	" 1
22 75	" 2
22 —	" 3
21 —	" 4
19 —	" 5
17 25	" 6
16 25	" 7
13 80	" 8
11 20	" 8½
33,75	שפיריטוס: אלטע [illegible]
30,75	נייע [illegible]

פער 100 קילאגר.	קוואליטעט פער העקטאל.	פרוכטע	
10.10—10.30	75·5	"	"
10.45—10 65	76·4	"	"
10 75—10.85	77·3	"	"
10.90—11.05	78·3	"	"
11 15—11.25	79·2	"	"
11.30—11 40	80·1	"	"
10 40—10 60	74·6	[illegible]	"
10.70—10.90	75·5	"	"
11.05—11.15	76·4	"	"
11.30—11 40	77·3	"	"
11 45—11 55	78·3	"	"
11.65—11.75	79·2	"	"

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

ראבבינערס אויס טיס א-ב א), וואָ-ריבער איך, ווי דיינער צייט בערישטעט האבען, וואָרדע אונלענגסט פאַם בעצירקס-גערישטע איינע אינטערזוכונג איינגעלייטעט. דרייא פערזאָנען, ווער-כע יענע שטרייטגקייטען געגען דען ראבבינער פערארזאכטען אונד אן דער שטארונג דער אַפּ-פענטליכען רוהע אם מיסטען שולד טראגען, וואָרדען פערהאפטעט. (זאָ מעלדעט דער „פעס-טער ללאָיד.") —

* (סערבישע אנלייהע.) איין וויינער בלאטט מעלדעט זאָגבען, דאם סערבען אין רוסלאנד איינע אנלייהע פאַן 4 מיללאָיאָנען רו-בעל אבגעשלאָסען. דיא אנלייהע וואָרדע אונטער זעהר גינסטיגען בעדינגונגען איינגענאמען, דא סערבען בלאָם 6 פּראָצענט צו צאהלען האט. דיא טילגונג דעם קאפּיטאלס געשיעהט אין דער וויזע, דאם סערבען יעהרלך פאַן דער איינגענאמענען סומע בלאָם 2 פּראָצענט צוריקערשטאטטעט. דאס דאַרף אונרעכט נוט בעפּרעמדען, ביזהער האט יא רוסלאנד צום סערבישען קריעגע וואָאר פּעדעע מיללאָיאָנען גשענקט. וואָרום זאָללטע עס אלזאָ נוט וויישערע 4 מיללאָיאָנען אם איינע קליינע פּראָצענט הערבאָרגען. אבערגעגען איזט דיעס פאַן רוסלאנד אין וואָהרהאפטער שווינדעל. יעגען רוס-לאנד איינע אנלייהע איינסטמט, זאָ צאהלט עס איך נערינג 12 פּראָצענט. אונד דאָך באָרגט עס אם בלאָם 6 פּראָצענט. געלדער יעגען! דיא זאכע איזט יעדאָך איינפאַך. רוסלאנד וויינשט יא, דאס סערבען עבען דורך דאס אזם געבאָרענע געלד אם שטאנדע דער „שלאַפּערטיקייט" זיך בעהיפּ-טע, אונד אם דען קריעג, געגען דיא טירקייא פּאָרטזוהרען צו קאָנען, דא איזט פיר רוסלאנד קיין אָפּפער צו גראָס. אללענפאלס מיסטע מאן וויס-סען, דאס אין דיעזער 4 מיללאָיאָנען-אנלייהע איינע פּאָרבערייטונג צוי פּאָרטזוהרונג דעם קריעגעס געגען דיא טירקייא לייגט. ווירדע עס זיך נוט אם קריעגס-צייעקע האנדעלן, דא ווירדע סערבען, וועלכעס אין גראָסער נאָטה זיך בעפינדען, נעוויס דאָך דיא איינאהמע איינער אנלייהע זוכען. דאס ווירדע אלזאָ נאָך קיין ציעלען דעם קריעגעס זיין. אללין יעגען דאס פאַן שולדען איבערהייפּטס, קרע-דיטאָרען רוסלאנד דיעזע אנלייהע הערגעבען, זאָ גע-שיעהט דיעס נוי דעסהאלב, אם סערבען אין קריעגס-בעריישטאַנד צו עהרהאלטען.

* (פרידענס-אינדערהאנדלונגען.) וויא וועניג מאן זיך איך דען וויאָפּפענשטיללשטאנד אונד דיא פּרידענס-אינטערהאנדלונגען בעטרעפפּס דער אינטאָרישען פּאָאנע פערלאָסען קאָנען, גערהט איס פאָלגענדעס הערפאָר. איינע דעפּעשע איס

יאסס פאָם 6-טען דיעזעס מעלדעט נעמליך: דיא רוסישען גראָפּ-פּרסטען קאָנסטאנטין אונד מיכא-על וועדרען אין אָדעססא עריוואַרטעט, דאמיט זיא איבער 4 אָרמעע - אבטהיילונגען, וועלכע בייא אָדעססא, בענדער אונד קישענעף צוזאמענגע-צאָגען זינד, דען אָבער-בעפעהל איבערנעהמען. דיעזע אָרמעע-אבטהיילונגען זינד צור בעזעטצונג דער דאָני-גרענצאָנקטע בעשטיממט. אלס גרונד דיעזער גאנצען מילישעריישען בעוועגונג ווירד פאָל-גענדעס אנגעגעבען: „עס זייא ניכט דיא אבזיכטע דיא טירקייא מיט קריעג צו איבערציעהען, אללין מאן ווילל דערזעלבען בלאָם דראָהען, דאמיט זיא מיט דער דורכפּהרונג דער פּרבעסעסרונגען אין באָסנין, בולגאָריען אונד דער הערצעגאָווינא ניכט צאָגערע." נון ווייס מאן יא שאָן דיא רוסישען רוסישען אָפּאָזיטיק. מיט דעם מונדע שפּרייכט עס פאָן וואָפּפענשטיללשטאנד, פאָן פּיעריענס-אונ-טערהאנדלונגען; אללין דיא שטארקע פּרעסס האלט עס איממער ביא דען קאָנאָנען, — אונד הערגעגען לאָסט זיך ניכט טהון!

* (איינע ריקוויאנדערונג.) איס בעלגראד ווירד פאָם 8-טען דיעזעס טעלע-גראָפּיט, דאס דער אבגעזעטצטע רוסיש-סערבי-שער אבער-קאָממאנדענט, גענעראל טשערנאיעף, אין בעלגראד איינגעטראָפּפען, וואָ ער דעם רוס-שען קאָנזול קאָרצאָף איינען בעזוך אבשטאטטעט אונד מיט דעמזעלבען איינע לענגערע בעראטונג הערלט. — טשערנאיעף ווערד יעהרך קריעגלך אונד יעהר הערבאבעקאָממען איס. אין צייא אָדער דריא טאגען ווירד דערזעלבע זיינע רוס-רייזע נאך רוסלאנד אנטרעטען. ער ווירד זיך אונ-דעס איף דיעזער ריקוויאנדערונג ניכט אללין בע-פינדען. צאהלרייכע רוסישע אָפּפיציערע בעניטצען דען „אָפּפענשטיללשטאנד", אים עבענפאללס אין אנדערע הייסאט צוריקצוקעהרען, דא דאס אין סערבען הערשענדע עלענד בעריישט אונער-טרעלך איזט. אללין דיעזע לייטע האבען רוסלאנד אין דער האָפּפנונג פערלאָסען, איינסט אלס גלעו-צענדע דיעזער הייסאקקעהרען. מיט וועלך בוס-טערע ענטטייטונג ווערדען דיעזע לייטע אין אנדער פאָטערלאנד צוריקקעהרען? — פּרייליך זונר זיא זוערבסט אם אנדערעס אנגלוקע שילד. עס האט זיא יא נעמאנד גענאָטהיגט, אן דעם סערבישע-טירקי-שען קריעג טהיילצונעהמען. זיא צאָגען אללע אלס „פּרייוויללעגע" אין דען קריעג. נון מאָגען זיא דיא פאָלגען אנדערעס איבערמיטהרעס ערטראָגען!

* (דייא אייגע „משומד" אין דער טירקייא איס גצאהלט ווארדע.) דיא טירקייא האט אנגעבליך, וויא עטוויא אנגראָ, דיא שייעבע, נאך יידישען זעעלען צו האשען. אין

נגען מיטטערנאכט אויף דעם פּייער-האָפּע. גגען דיא מיטטערנאכטס-שטונדע בייא קלאָרעם הימעל האט עס פלאטליך צו דאָנערן אונד צו בליטצען אנגעפאנגען. אבער אללעס קאם פאָן דער ערדע. היי אונד דא איינגען זיך איינינע אייר-ליכטער. דיא מיר שיעקען אונד נייזיגען אינפאָלאָסען. גערادע אום דיא מיטטערנאכטס-שטונדע אפּגעטען זיך, וויא מיט איינעם שלאגע, איינינע נאָבער — אונד דיא טאָרטען שטיגען אין דער וויסען העכ-דען קערצען-נאָרען אים דען נאָבערן הערים. דיא אללען שטעללטען זיך אום מיך אין איינעם קרייז — אונד יעהנ; נערادע פאָר מיינען איינען שטאנד מיין פערשטאָרבענער פאָטער — אונד יעדע מיר מיט איינער האָהלען דומפּפען שטימע ענטגעגען: „אָהן! דיין פאָטער וואָרנט דיך פאָר דייגעם פאלשען מייצאָ! איך בעשוואָר דיך, איהן וואָרט צו פערנעמען! שוואָר! שוואָר! שוואָר!"

דער קאָנג בליקטע אויף מיצאָ. אָב דיעזער ניכט דיא נעוויסס-פאָרבע ענדערס, דאָך מיצאָ לאכטע איין וועניג דאביא אונד פּאָנטע דען קאָנג. אָב ער אויך נע-שוואָרען האט.

„מיצאָ! דוא ווייסט דאָך ניכט דאס אלס איינבי-דונג בעלעבען, וואס איך מיט מיינען איינגענען איינען גע-יעהנען האבע! נעשוואָרען האבע איך ניכט. אבער אויף דיעזע וואָרנונג הין נאָב איך דען בעפעהל צו דיינער פּע-האָפּענג. דאָך בעיוהרען ווייר דאס ניכט ווייטער, אונד לאָסט מיך אין מיינער ערצעהלונג פּאָרפאָהרען. איך וואָללטע מיך מיינעם פערשטאָרבענען פאָטער צו פיסען ווערפען, וואָללטע דיא אומפאָסען, אבער אללעס וואָר נור אין אינפאָסבאָרער שאָפּפען. איך פּאָנטע איהן, אָב איך מיך

נון; אבער וואָגען אונד קעפּטען ווערדען איהן ניכט צוריק האלטען. דיא ווייסט יעהנען, ער ווירד באלד ווידער היר זיין." —

„קאָנג, איך וויל ניכט דיינעם שטרי-יעהר דאס פערגעלטען, וואס ער מיר טהאט. ער פערדעכטיגט מיך בייא דיר; אבער איך האבע עבענפאללס פערדאכט, דאס אל המון אין בעטיינער אונד שווינדלער איזט. ווער ווייס, אָב דיעזע נאגגע שוויגטהאפּפט פּרוידהאָפּ-נעשיכטע ניכט אין קונסט-בלענד-ווערק וואר?"

„דאס דרייפען ווייר ניכט זאָ לייכט זאגען! זאָ ווערען דענן אויך אללע וואָאנדער-ווערקע אונדער הייללגען פּאָ-פּעטען עבענפאללס בלענד-ווערקע! איזט ניכט מאָהאמעד מיט דען ענגעלן אין פערבינדונג נעשטאנדען? עס איזט נור אין אללאה אונד מאָהאמעד איזט זיין פּראָפּעט! דער ענגעל גאבריעל (מלאך גבריאל) פערקעהרונגס אים אונדער גע-יעפּטע — אונד דיעזע „קאָראָן" איזט אונדער הייללגעס גע-יעפּט-בוך. איך גלייבע אן אללאה, אלס שאפּפער אונד פע-האלטער דעס ווערלד-אללס. איך גלייבע אן דיא אוגס-ערשטעהונג דער מאָרשען אונד אן איין יענגיסטיגעס לעבען, וואָ דיא נושען אונד גלייבענען דאס אנגענעהמע שוינען ווערדען דיא באָזען אונד אונגלייבענען בעשטראָפּט ווערדען, אין בעשיידען אונדערע קונדע, וואָ עס אונדער פאָטער אבראהאם טהאט, אונד דרייפען קען שווייגע-פּרייס עפּפען, אונד קיינען זיין פרינקען. ווער דרייפען אונס מיינע נאָטענע-בוללדע מאָגען אונד איבערזייפּפּט נאר קען בולד אין מעשענ-נעשטאלט פערפערטיגען; וואָרום איך דיך דאס היער ווערדהאלע? דאס אללעס דוא האָרען?"

(פאָרטעטצונג פאָלגט.)

טינאָפּעל. די פּאָליצייא פּאַסטע דאהער די גאנצע
אנגעלעגענהייט אלס פּריוואט-זאכע אויף, אום
וועלכע זיא זיך ניכט צו קיממערן ברויכט. העט-
טען די פּעסטער שטודענטען אנשטאטט דעם
טירקישען קאָנזולס, אירגענד איינען „טירקישען
גענעראל אייסער דיענסט“ ערוויעשען קאָננען, דא
ווירדען געוויס אויך זיא אין איהרעם פֿאָרהאבען
פֿאָן דער פּאָליצייא קיינע שטאָרונג ערליטטען הא-
בען. אללײן אין קאָנזול טראָגט יא דען כאראק-
טער איינעס שטאאטס-בעאמטען, דעסהאלב האט
די פּאָליצייא דענן אויך דען שטודענטען די צו
זיינען עהרען בעשטיממט געוועזענע קינדגעבונג
פֿערביעטען מיססען.

* (איין יידישער שטאאטס-ראטה אין דער טירקייא.) וויר האבען זיינער צייט געמעלדעט, דאס זיך די טיר-
קישען יודען בייא דער טירקישען רעגיערונג בע-
שווערט האבען, דאס מאן דאָרט פֿאָן אללען גלוי-
בענס-גענאָססענשאַפֿטען דעפּוטירטע אין דען
שטאאטס-ראטה ענטזענדעטע, אונד דאס נור די
יודען אין דעמזעלבען ניכט פֿערטרעטען זינד. דיע-
זע בעשווערדע וואירדע'נין באלד בעריקזיכטיגעט:
בעהאר עפענדי, איין הערפֿאָרראגענ-
דער יודע אין קאָנסטאנטינאָפּעל, איזט אין דיעזען
טאגען דורך איינען ערלאסס דעס סולטאנס צום
לעבענסלענגליכען מיטגליעדע דעס שטאאטס-
ראטהעס ערנאננט וואָרדען. דיעזע בעריקזיכטיגונג
איהרער ווינשע האט אינטער דען טירקישען יודען
האָהע בעפֿריעדיגונג ערדעגט.

* (גלעדסטאן אונד די יודען.) דער ענגלישע שטאאטסמאנן גלעדסטאן האט נייער-
דינגס זיך איבער די בעציעהונגען דער יודען צור
אָריענטאלישען פֿראגע אויסגעשפּראָכען. אין לי-
ווערפּאָל (ענגלאנד) עקסיסטירט נעמליך איין יודי-
שער פֿעראיין, דער פֿיר די וואהרונג דער יידישען
אינטערעססען טהעטיג איזט. דיעזער פֿעראיין
שטעללטע נון בייא גלעדסטאן די אנפֿראגע: אב
דער געגענווערטיגע צייטפּונקט ניכט געאייגנעט
וועריי, אין די לאנדעס-געזעטצע סערביענס, רו-
מעניענס אונד זאָנסטיגער אינטער טירקישער
אָבער-הערשאַפֿט שטעהענדער שטאאטען, די
בעשטיממונג איינפֿיגען צו לאססען, דאס אללע
בירגער, אלזאָ אויך די יודען, די פֿאָללע
גלייכבערעכטיגונג גענייססען? — גלעדסטאן אנט-
וואָרטעטע היערויף: „איך גלייבע, דאס דער גע-
געגווערטיגע צייטפּונקט גאנץ געאייגנעט איזט, אום
דען יודען אין דען ערוועהנטען שטאאטען די
גלייכבערעכטיגונג צו פֿערשאַפֿפֿען. איך פֿירכטע
יעדאָך, דאס די יודען זעלבסט דורך איהר פֿער-
האלטען דיעזעס שטרעבען הינדערליך זיין ווער-
דען!“ (בעקאננטליך ארבייטעט גלעדסטאן פֿיר דאס
איינטרעטען ענגלאנדס צו גונסטען רוסלאנדס,
וועהרענד די ענגלישען יודען עבען זאָ אלס די
דאָרטיגע רעגיערונג מעהר טירקען-פֿריינדליך זינד.
נון גלויבט גלעדסטאן, דאס מאן אין דעם רוססען-
פֿיינדליכען סערביען אונד רומעניען עבען דעס-
האלב דען יודען די גלייכבערעכטיגונג פֿערווי-
גערן ווירד, וויל דיעזע ניכט רוססען- ואָנדערן
טירקען-פֿריינדליך זינד. עטוואס וואהרהייט ליעגט
אין דיעזער אייסערונג אללערדינגס: אללײן רומ-
לאנד האט געגען די יודען גיע אין דער וויזע
געהאנדעלט, אום איהם איינע פֿריינדשאַפֿט זייטענס
דער יודען איינען אנשפּריך צו האבען.)

* (באראָן ראָטהשילד אין פֿראנקפֿורט אונד זיין נאַכבאר.) אין דער נעהע דעם ראָטהשילד'שען
פּאלאסטעס אין פֿראנקפֿורט האט איין געוויאָהנלי-
כער בירגער איין קליינעס הייזכען. מעהרערע מאל
מאכטע דיעזער בירגער דעם הערדן באראָן וויל-
העלם פֿ' ראָטהשילד דען אנטראג, איהם דאס
הייזכען זאממט גרינדשטיק אבצוקויפֿען. ראָטה-
שילד ווערע אויך געניינט געוועזען, דיעזען קויף
אבצושליעססען, אום זאָ זיינען פּאלאסט ערווייטערן
צו קאָננען. דאָך דער בעזיטצער דעם קליינען הוי-
זעס, דער איין שפּעקולאטיווער קאָפּף איזט, פֿאָר-
דערטע היעפֿיר איינע גאר האָהע סוממע. ראָטה-
שילד מערקטע, דאס דיעזער מאנן עבען נור אויף
זיינע באָרזע שפּעקולירע, אונד לעהנטע דאס גע-
שעפֿט ענטשיעדען אב. דאָך דער בעזיטצער דעם
קליינען הייזעס זעטצטע זיך'ס איינמאל אין דען
קאָפּף, דען רייכען ראָטהשילד אין ווענינ צו פֿרעל-
לען אונד פֿאָללפֿיהרטע דענן אויך אלסבאלד דיע-
זען פּלאן. ער וואנדעלטע נעמליך זיין הייזכען אין
איין ווירטהס-הויז אום, אין דעם טאג אונד נאכט
די גראָסטען לימפּען פֿאָן פֿראנקפֿורט איהרע
שפּעקטאקעל טריעבען אונד די גאנצע אומגע-
בונג בעאונרוהיגטען. ווילהעלם פֿאָן ראָטהשילד,
דער בעקאננטליך איין אייסערסט פֿראָממער מאנן
איזט, קאָננטע פֿאָן'נין אב ניכט רוהיג בעטען, אונד
נאָך ווענינער איינען פּרק משניות אָדער איין בלאטט
גמרא אָרדענטליך לערנען. דא קאָננטע זיך זעלבסט
איין ראָטהשילד ניכט לייכט העלפֿען. ער מיססטע
פֿיעלמעהר דען בעזיטצער דעם קליינען הייזכענס
צו זיך רופֿען, דעם ער די פֿערלאנגטע האָהע
סוממע אינפֿערציגליך אויסבעצאהלטע.

* (דער ערסטע יידישע פּאָליצייא-קאָממיססער אין וויען.) דאס אמטס-בלאטט (די „וויענער ציטונג“) פֿער-
אָפֿפֿענטליכט אין איהרער נוממער פֿאָם 8-טען
דיעז'עס די גראָססארטיגע נייאיגקייט, דאס איין
יודע, נאמענס בערנארד פֿראנקל, אין וויען צום פּאָ-
ליצייא-קאָממיססער ערנאננט וואורדע. דאס ער-
וועהנטע בלאטט פֿיגט צו דיעזער מעלדונג הינצו,
דאס עס דאס ערסטעמאל איז וויען דער פֿאלל
איזט, דאס איין יודע צום פּאָליצייא-קאָממיססער
ערנאננט ווירד. דאס געשאה, וויל אין דיעזעם
יאהרע אינטער דער פּאָליצייא פֿיעלע מאָדעס-
פֿעללע שטאטטפֿאנדען אונד די היעדורך ערלע-
דיגטען שטעללען ניכט זאָ לייכט ווידער בעזעטצט
ווערדען קאָננטען! — דאס אמטס-בלאטט בריננט
אלזאָ איינע „ענטשולדיגונג“ פֿאָר, דאס איין יודע
אין וויען צו דער האָהען שטעללע איינעס פּאָלי-
צייא-קאָממיססערס ערנאננט וואורדע. עס געשאה
דיעס בלאָס דעסהאלב, וויל עבען די צאהלריי-
בען, דורך מאָדעס-פֿעללע ערלעדיגטען שטעללען
ניכט לייכט בעזעטצט ווערדען קאָננטען! זאָנסט
העטטע מאן אין וויען איינעם יודען די שטעללע
איינעס פּאָליצייא-קאָממיססערס גאר ניכט גע-
גאָננט! וואָ בלייבט אבער דאנן די גלייכבערעכ-
טיגונג דער יודען! עס שיינט דאס גאנצע זאָ זיננ-
לאָז, דאס מאן עס נאכגעראדע ניכט ערפֿאססען
קאנן. אין עסטערייך זיטצען יא יודען אים פּאר-
לאמענטע, אין עסטערייך גיבט עס יידישע
באראָנע — אונד דאָך זאָללטע מאן ערסט איינע
ענטשולדיגונג דאצו בדייכען, ווענן איין יודע צום
פּאָליצייא-קאָממיססער ערנאננט ווירד! אין אונ-
גארן וואר דער יודע האָרן בערייטס שטאאטס-
סעקרעטער! אין אינגארן גיבט עס יודען, די צו
קאָניגליכען נאָטארען ערנאננט וואורדען! אונד אין
עסטערייך זאָללטע מאן איינעם יודען דאס אמט
איינעס פּאָליצייא-קאָממיססערס ניכט גאָננען! מאן
שיינט אין וויען פֿערגעססען צו האבען, דאס עבען
דאָרט אים מיניסטעריאום דעס אייסערן דער יודע
דאָצי זאָגאר די שטעללע איינעס סעקציאָנס-
שעפֿס בעקליידעט! פֿרייליך ליעגט די ערקלע-
רונג דיעזער ערשיינונג אין פֿאָלגענדעם: אין דען
האָהערען קרייזען וויים מאן דען ווערטה אונד די
גייסטעס-פֿעהיגקייטען צו שעטצען: מאן פֿראגט
דאהער ניכט, אָב דיעזער אָדער יענער יודע אָדער
ניכט-יודע זייא, זאָנדערן אָב דערזעלבע צור פֿיה-
רונג איינעס אמטעס געניגענדע פֿעהיגקייטען בע-
זיטצע. אנדערס יעדאָך איזט עס אין דען קרייזען
דער „שפּיעס-בירגער“, וועלכע אויך די ערנעננונג
איינעס פּאָליצייא-קאָממיססערס איינפֿלים נעהמען.
היער הערשט נאָך אימטער דער אלטע יודענ-
האס. עס דירפֿטע נאָך לאנגע דויערן, ביז אללע
בירגער זאָ געבילדעט זיין ווערדען, דאס אויך בייא
איהנען דער יודען-האס גענצליך שווינדען ווירד.

* (איין אנגעלעגענהייט דעם

פֿאָלליעטאָן.

דער שטערן-זעהער.

(12-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דער קאָניג וואר פֿאָן מירצאס רעדע, אין וועלכער
אויפֿריכטיגקייט אונד טרייע דייטליך ענטהאלטען וואָרען,
זעהר געריהרט אונד זאגטע ואָראגן מיט געמילדערטער
שטיממע: „מירצא! עס זינד בערייטס 10 יאהרע, אלס דוא
אויס סעווילא היעהער געקאָממען ביזט אונד אונס דיינע
דיענסטע אנגעטראגען האסט. איך האבע שאָן דאמאלס
אויפֿריכטיגקייט אונד טרייע אויס דיינען אויגען הערויסגע-
לעזען. מאן פֿראגטע דיך ניכט, ווער דוא ביזט, אונד אי-
בערגאב דיר איינע האָהע שטעללע אין דער לייטונג דער
אַרמעע ביז דוא צום אָבער-קאָממאנדאנטען ערנאננט וואור-
דעסט. מיינע גאנצע אַרמעע שטעהט נון אין דיינער מאכט,
דאס פֿאָלק ליעבט דיך; ווענן דוא נון ווילסט, בין איך
ניכט מאָרגען קאָניג אונד די גאנצע הערשאַפֿט ליעגט אין
דיינער האנד, וויר האבען דיר ביז יעטצט פֿערטרויט, וויל
וויר אין דיר איינען שרעקליכען האס געגען די קאטהאָ-
ליקען ענטדעקט האבען. וויר וואוסטען, דאס דוא אונס אן
די קאטהאָליקען ניכט פֿערראטהען ווערדעסט. אבער דיינע
טרייע מיר געגעניבער איזט אין לעטצטער צייט זעהר צווייי-
פֿעלהאַפֿט געוואָרדען. אונזיכטבארע גייסטער האבען מיך
היערויף אויפֿמערקזאם געמאכט.“

„קאָניג! (אנטוואָרטעטע מירצא) געגען אונזיכטבא-
רע מעכטע לאססען זיך קיינע בעווייזע בריננען; שטעללע
מיר איינען לעבענדיגען, זיכטבארען מאנן פֿאָר! דער זאָלל
מיר דען מינדעסטען בעוויז איבער מיינע אונטרייע ליעפֿערן!
ווענן מאן קיינע בעווייזע האט, איזט עס זעהר לייכט, זיך
אויף אונזיכטבארע גייסטער צו בערופֿען.“

„וויא קאננסט דוא עס מיר נון ערקלערען, דאס איך
פֿאָן מיינעם פֿאָלקע אונד מיינער אַרמעע געהאסט ווערדע?
ווארום בעזיטצעסט דוא די ליעבע דעס פֿאָלקעס אונד
דער אַרמעע, די איך בעזיטצען זאָללטע.“

„וויל דוא ניכט דאס טהוסט, וואס איך! וויל דער
קאָניג איינעם אונטערטהאן דען בעפֿעהל איבערגעבען האט,
דען ער זעלבסט פֿיהרען זאָללטע. אָ, קאָניג! בעגיב דיך אן
די שפּיטצע דיינער אַרמעע, וויא דוא דער אָבער-קאָמ-
מאנדאנט, אונד איך וויל דיר גערנע צור זייטע אלס דיע-
נער שטעהען. איך ווערע גערנע דיין פֿוס-שעמעל, ווענן עס
דיר נור געפֿאלען זאָללטע. דיעזע גרויזאמען מענשענ-מאָר-
דערישען קאטהאָליקען צו בעזיעגען אונד איהרע הערר-
שאַפֿט אין שפּאניען צו ברעכען. דאס קאנן נור דאנן גע-
שעהען, ווענן זיך קאָניג אונד פֿאָלק צו דיעזעם צוועקע
פֿעראייניגען! אבער אויך עוויג איזט גראנאדא פֿערלאָרען,
ווענן זיינע איינוואָהנער אין דיעזער ערנסטען צייט אונטער-
איינאנדער אונאייניג ווערדען. קאָניג! ווענן איך דאס הינ-
דערניס צווישען דיר אונד דיינען אונטערטהאנען זיין זאָלל,
זאָ איבערליעפֿערע מיך גלייך דעם טאָדע, אונד מיין איננינ-
סטעס לעטצטעס געבעט זאָלל פֿיר דיינען זיעג געגען די קאט-
האָליקען זיין!“

„מיין זאָהן! מיין זאָהן! (ריעף די מוטטער דעס
קאָניגס) ביזט דוא ענדליך פֿאָן דער טרייע מירצא'ס אונד
פֿאָן דער טרייע דיינער מוטטער, וועלכע דיר דיינען טרייען
פֿריינד בעהאלטען וויללל, איבערצייגט?“

דער קאָניג וואָללטע ווידער זיינע שטרענגע צייגען,
דאָך וואורדע ער פֿאָם טרייען בליקע מירצאס זאָ געריהרט,
דאס ער איהם אום דען האלז פֿיעל אונד מיט געריהרטער
שטיממע זאגטע: „פֿריינד! פֿערגיב מיר, ווענן איך אין דיע-
זען צייטען געגען דיינע טרייע איינען פֿערדאכט האטטע.
מירצא! דיין עדלעס בענעהמען בעשעמט מיך, אבער עס
אייפֿערט מיך אן, דיר נאכצואהמען. ניין, מירצא, דוא
ווירסט ניכט מיין דיענער זיין, דוא בלייבסט מיין טרייער
אָבער-קאָממאנדאנט. גראנאדא זאָלל פֿאָן נון אן צווייא
פֿיהרער האבען, די מיט איינאנדער אן דעם קריעג נעגען
די נאצאריענער וועטט-אייפֿערן. — צוריק, איהר וואכען!
נעהט הינויס אונד פֿערקינדעט דעם פֿאָלקע, דאס איך מיך
מאָרגען אן די שפּיטצע מיינער אַרמעע שטעללען ווערדע.
— דאָך האלט! זאגט דאס נאָך ניכט, איך מוס מיר דאס
נאָך איין ווענינ איבערלעגען!“

„מיין זאָהן! ווארום ערסט איבערלעגען? דוא האסט
דיר דאס שאָן צו לאנגע איבערלעגט!“

„שטילל מוטטער! איך האבע דיר היישע נאכגעגע-
בען, לאססע מיך דאהער מיט מירצא אללײן!“

נור זעהר אונגערנע געהאָרכטע די מוטטער, דאָך
וואָללטע זיא ניכט די געריהרטע שטיממע איהרעס זאָה-
נעס דורך איהרע אנפֿאָלקנאמקייט ווידער רייצען — אונד
ענטפֿערנטע זיך.

„מירצא! (זאגטע נאכהער דער קאָניג) עראיננערסט
דוא דיך נאָך אן אונזערע געשפּרעכע איבער די געהיימ-
ניספֿאָללען ערשיינונגען, די זיך דער מענש ניכט צו ער-
קלערען ווייס? אונזערע אלטען גלויבטען, דאס מאן דאָך פֿאָן
דען אונזיכטבארען גייסטערן די צוקונפֿט דער מענשען ער-
פֿאהרען קאנן. האָרע מיך אן! פֿאָר דרייא נעכטען וואר איך